

BASIN YASASI TASLAĞI HAKKINDA SEYAD'IN GÖRÜŞLERİ (TASLAK METİN)

İsmail Ceyhan

Yasa taslağında; “ basın özgürlüğü tanımında içeriğin netleşmesi. Dağıtımın engellenmesi, toplatma, basım araçlarının müsaderesi gibi uygulamaların kaldırılması. Dağıtım tekelinin engellenmesi. Para cezalarının yerine getirilmemesi durumunda hapis cezasına çevrilmesinin kaldırılması. Kişilik haklarının korunmasına dair maddelerin işler hale getirilmesi. Haber bilgi kaynaklarını açıklamamanın güvence altına alınması. “ gibi pek çok gelişme Derneğimizde de olumlu görülmekte ve desteklenmektedir.

Yasa taslağının 3. Maddesinde; basılmış eser tanımı kanaatimizce yetersiz ve güncel gelişmeleri karşılamamaktadır. Burada reklam ve tanıtım için günümüzde binlerce matbaada her gün yüzbinlercesi basılan “iş”ler de basılmış eser olarak anlaşılabilir.. Esasen basılmış eserden “Yayın”ın kastedilmesi gerekir. Yayın ise günümüzde sadece basılmış eser ile tanımlanamaz. Yayın basılı, sesli, görüntülü, elektronik, ve/veya ikisi, üçü bir arada veya tümü bir arada bütünleşik (Multimedya) olabilmektedir. Dolayısı tanımların günümüz araçları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesinin yerinde olacağı düşüncesindeyiz.

Yasa taslağında; “basılmış eser” tanımı yerine “Yayınlar” ibaresinin yer almasının daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

Yasa taslağının 4. Maddesinde; İlk kez yapılan “Yaygın-bölgesel-yerel yayın” tanımlamaları, ki ileride cezalara ilişkin de bu tanımlardan yararlanılmaktadır yetersiz ve yanlışlara yol açabilecek bir sınıflama olarak görülmektedir. Kanımızca burada, günümüzde televizyon yayınları gözönüne alınarak yapılan bir sınıflandırma tüm yayın türleri için de var gibi anlaşılmasının getirdiği bir yanlışlıktan söz edilebilir. Dolayısı ile bu yanlışla düşülmeden, günümüz yayın türlerinin; basılı, sesli, sesli ve görüntülü, görüntülü, ve/veya bütünleşik (multimedya) tek tek uluslararası terminolojiye de uygun olarak yeniden ve ayrıntılı olarak tanımlanması daha doğru olacaktır düşüncesindeyiz.

Sürelili yayınları sınıflandırırken;

- A- Yayımlandıkları süreye göre (Günlük. Haftalık. Ayda iki kez. Aylık. İki ayda bir. Üç ayda bir/Mevsimlik.
- B- Kullandıkları mecraya göre (Kağıt. Ses ve görüntü dalgaları. Dijital ortamlar. İnternet v.b.)
- C- İçeriklerine göre, (Popüler. Politik. Kültür, sanat, edebiyat. Bilimsel. Sektörel. Kurumsal. v.b.)
- D- Yayımlandıkları coğrafyaya göre (Uluslararası. Yaygın-Ulusal. Bölgesel. Yerel)

Şeklinde yapılacak bir sınıflandırmanın bilimsel ve günümüz yayın türleri için daha açıklayıcı olacağı kanaatindeyiz.

Yasa taslağının 5. Maddesinde; “Her basılmış eserde” ifadesi yerine “Basılmış yayınlarda” ifadesinin daha doğru olacağı kanaatindeyiz. Keza, yukarıda da değinildiği gibi, bu madde içinde “İlan, tarife, sirküler ve benzerleri ...”yerine açık olarak “Afiş, billboard, el ilanı, föy, broşür, katalog, faaliyet raporu, tanıtım dosyası, CD, v.b. reklam tanıtım amaçlı hazırlanan ve

çeşitli teknikler ile çoğaltılan ve dağıtılan ürünler” ifadesinin yer almasının gerektiği düşüncesindeyiz.

Yine yasa tasarısı içinde; ; “her türlü süreli yayında..... yayının yaygın, bölgesel veya yerel olduğu gösterilir.” ifadesinin uygulamada çok sorun yaratacağı da açıktır.

Yasa taslağının 6. Maddesinde; “Sorumlu müdür olabilmek için;....” aranan şartlar içerisinde c bendinde “En az orta öğrenim veya dengi....” yerine artık, günümüzde İletişim Fakültesi mezunu olmak şartının getirilmesinin olanaklı ve gerekli olduğu düşüncesindeyiz. Bu şart ile yayınların içerik kalitelerinin gelişmesi ve fakülte mezunlarının istihdamı gibi pek çok yararın sağlanabileceği kanaatindeyiz.

Yasa taslağının 11. Maddesinde; Süreli yayın sahibinin haklarını kaybetmesine değinilirken, hakkın devrinden söz edilmemesi, eski yasada var olan, hak tanıyan bir ifadenin gözden kaçtığı düşüncesini doğurmaktadır. Süreli yayın sahibinin haklarının devri bahsinin yasanın bu maddesinde tekrar yer almasının önemli ve gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Yasa taslağının 12. maddesinde; “Basımcı, bastığı her türlü yayının...” ifadesi yerine “Basımcı, bastığı süreli ve süresiz yayınlardan...” ifadesinin kullanılması daha doğru olacağı ve yanlış anlamaları dolayısı ile karışıklıkların engelleneceği kanaatindeyiz. Teslim yükümlüğü başlığı altında; “dağıtım veya yayının yapıldığı gün... “ ifadesi günlük yayınlar, gazeteler için gerekli ve geçerli olmakla birlikte, haftalık, iki haftalık, aylık, iki aylık yayınlar için aynen kalması ile uygulamada zorluklarla karşılaşılacağı kanaatindeyiz.

Yasa taslağının 16. maddesinde; “Basılmış eserler...” ifadesi yerine “Yayın yoluyla işlenen fiillerden...”ifadesinin daha doğru olacağı düşüncesindeyiz.

Yasa taslağının 18, 19, 20, 21,22, 23, 24, 25. maddelerinde; “Bu ceza .....liradan az olamaz.” İfadelerinin, yayınların sınıflandırılmasında düşülen yanılmanın sonucu olarak taslakta yer aldığı kanaatindeyiz. Esasen, yasa yapıcının hakkaniyet amaçlı iyi niyetli yaklaşımı ve bunu yasada belirtmesi yerine, hakkaniyet ölçüsü olarak yayıncının bilançosunun esas alınmasının ve yasada cezalar için ölçünün bu şekilde zikredilmesinin daha doğru ve uygun olacağı düşüncesindeyiz.